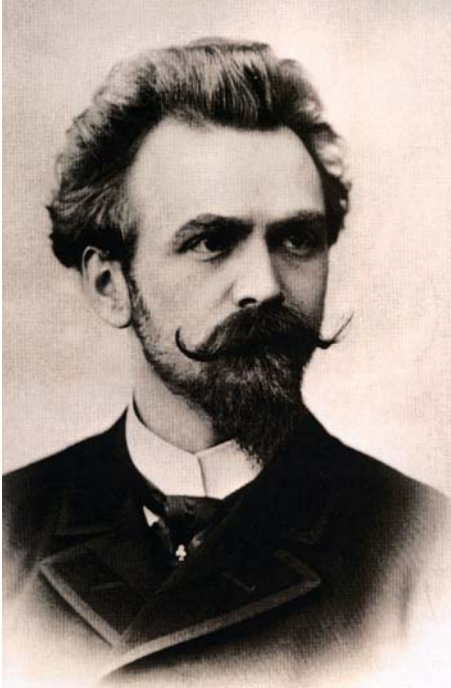

A 150 éve született Hubay Jenő emlékére

A Norvég-Magyar Egyesület idén ünnepli fennállásának 70. évfordulóját. Az oslói egyesület megalakulásának kezdeti időszakában több neves, ismert norvég személyiség is szerepet vállalt a vezetőségében. Ebbe Astrup, akinek Edle nevű lánya 1933-ban Budapesten kötött házasságot Hubay Jenő fiával, Andorral, lett az egyesület első elnöke 1937 decemberében. Odd Nansen, a Nobel békedíjas, sarkkutató Fritjof Nansen fia, vezette a nagyon fontos szerepet játszó egyesületet 1957-73 között, többek között Edle Astrup öccsével, Henning Astruppal.

A személyes és hivatalos kapcsolatok azóta is fennállnak a Hubay leszármazottak és a Norvég-Magyar Egyesület (NUFO) között. Hubay Jenő születésének 150. s a NUFO megalakulásának 70. évfordulójára tervezett nagyszabású emlékünnepségre Oslóba látogatnak a portugáliai és belgiumi Hubay leszármazottak is. (1. kép Hubay Jenő 1858-1937)

2008. április 1-én Hubay-Liszt kiállítás nyílt Budapesten a Régi Zeneakadémia épületében, a Liszt Múzeumban. A régi (zeneakadémia) és a múzeum szó mögött nemcsak a múlt emléke rejtőzik. Az Andrássy út és

a Vörösmarty utca sarkán álló épületben ma is pezsgő zeneélet folyik. A nagy koncerttermet csak egy ajtó választja el a Múzeumtól, ahol az állandó kiállításon Liszt utolsó budapesti lakása tekinthető meg. Múlt és jelen harmonikus egységben.

A Múzeum középső termében az igazgató, Eckhardt Mária, minden évben időszaki tárlatot készít az éppen aktuális évfordulóknak megfelelően. Így 2007-ben Edvard Grieg norvég zeneszerzőnek állított emléket halála 100 jubileuma alkalmából. Jelenleg pedig Hubay Jenő születésének 150. évfordulóját ünnepli kiállítás, amit Gombos László zenetörténész, az MTA Zenetudományi Intézet munkatársa készített el nagy körültekintéssel a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem és a Liszt Múzeum felkérésére.

Néhány órára felejtjük el a márt, lapozunk csak vissza 150 évet a félretett és elfelejtett zenetörténelmi dokumentumok világába. Vezetőm, Gombos László szakértői alapossággal osztja meg velem és olvasóimmal a jubiláló gazdag történetét és szellemi örökségét.

Hubayt, aki 50 éven át tanított a budapesti Zeneakadémián, világszerte a magyar hegedűiskola megalapítójaként tisztelik. A kiváló pedagógus, hegedűművész és zeneszerző elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar zenekultúra szolgálatában. Fiatalon gyakran muzsikált együtt Liszt Ferencsel, aki 1878-ban Párizsba küldte, hogy Nyugat Európában alapozza meg karrierjét. Sikereinek köszönhetően kinevezték a brüsszeli Conservatoire hegedűtanzakának élére, majd 1886 tavaszán ugyancsak Liszt hívta haza, hogy vegye át a hegedűoktatás irányítását a Zeneakadémián.

Hubay édesapja Huber Károly, a Nemzeti Színház karmestere és a Nemzeti Konzervatórium hegedűtanára volt, aki Liszt legfontosabb budapesti támogatói közé tartozott. Kevesen tudják, hogy ő volt a Zeneakadémia első hegedűtanára is: az intézményt 1875-ben alapították, a hegedűtanszak azonban csak 1884-ben indult. Mivel Huber a következő évben, 1885 végén elhunyt, Liszt személyesen látogatott el Brüsszelbe és kérte Hubayt, hogy térjen haza Budapestre. Sajnos, amikor 1886 őszén Hubay megkezdte hazai tevékenységét, példaképe, Liszt Ferenc már nem volt az élők sorában, augusztusban Bayreuth-ban elhunyt.

Hubay (1879-ben azért változtatta át nevét Huberről, hogy Nyugat Eu-

rópában magyar csengésű névvel szerepelhessen) nagy áldozatot hozott hazájának, amikor lemondott fényes külföldi állásáról. A magyar zenei életben még kezdetleges állapotokat talált, és óriási erőfeszítéssel dolgozott a zenekultúra fellendítésén. Tanított, hegedült, komponált, vezényelt, fontos szervező tevékenységet folytatott, 1919-től 1934-ig a Zeneakadémia igazgatója is volt.

A kiállítás kiemelt szerepet szán Liszt és Hubay, valamint Hubay és a Zeneakadémia kapcsolatának. Hubay sokat tett a hazai Liszt-kultusz érdekében. Neki köszönhető, hogy 1925-ben a Zeneakadémia felvette alapítójának, Liszt Ferencnek a nevét, és az ő kezdeményezésére nyílt meg az intézmény Liszt-szobája, amely a mai Liszt Múzeum alapját képezi. Hubay saját gyűjteményéből 55 dokumentumot helyezett itt letétbe, és igazgatóként sokat tett a további Liszt-relikviák megszerzéséért.

Az 1. tárló Huber Károly életét mutatja be. Itt látjuk Richard Wagner

Huber Károlyhoz írt levelét (1866. dec. 14. Luzern), amelyben a Lo-hengrin budapesti betanítását és dirigálását köszönte meg. Huber Károly Liszt Ferencnek dedikált 1879-es *Hegedűiskola* kiadványa is itt található. (2. kép Hubay relikviák- Liszt Ferenc Múzeum)

A 2. tárlóban fotók és kéziratok mesélnek Hubay és Munkácsy Mihály kapcsolatáról. A két művész 1878-ban Párizsban kötött barátságot. Hubay szenvedélyes műgyűjtő volt, és az évtizedek alatt több mint tucatnyi Munkácsy-képet vásárolt.

A következő tárolóban Hubay Andor festőművész, Hubay idősebb fiának (szemtanúk elbeszélése alapján 1936-ban készített) rajza, ami Liszt és Hubayt illusztrálja: Beethoven Kreutzer-szonátáját játssza a két művész egy budapesti szalonban.

A továbbiakban a párizsi évek tanúbizonyságait láthatjuk. 1878 tavaszán Hubay Liszt javaslatára utazott Párizsba, ahol hamarosan a művészeti szalonok kedvelt vendége lett, és barátjával, a Liszt-tanítvány, Aggházy Károllyal nagy sikerrel koncertezett Franciaországban, Angliában és Belgiumban. Közös szerepléseikről fotók és koncertmúsorok láthatók.

Hubay 1878 nyarán Párizsban ismerkedett meg a világhírű hegedűssel, Henri Vieuxtemps-nal is (1820–81), aki a magyar ifjúban találta meg művészi örökösét, és 3 évvel később őt javasolta utódának a brüsszeli konzervatórium hegedűtanszakának élére. Vieuxtemps életének utolsó másfél esztendejét Algírban töltötte, és meghívta magához Hubayt, hogy az ő játékában hallgathassa meg műveit. A tárlóban egy Algírban készült fotón Hubay, Aggházy és a beteg Vieuxtemps látható.

1882 januárjában Hubayt az időközben elhunyt Vieuxtemps javaslatára kinevezték a brüsszeli konzervatórium hegedűtanszakának élére, abba a pozícióba, amelyet korábban Beriot, Wieniawski és Vieuxtemps töltöttek be. II. Leopold belga király Hubayt a Lipóttrend lovagjává nevezte ki.

A továbbiakban a hazatért Hubay relikviáit láthatjuk :

Kinevezése a budapesti Zeneakadémia tanárává, 1886. június 19., Tre-fort Ágoston kultuszminiszter és Erkel Ferenc igazgató aláírásával.

1886-ban a világhírű csellistával, David Popperrel kvartettet alapított, amely negyedszázadon át meghatározó volt a hazai zenei életben. Koncertjeikre többször meghívták Bécsből Johannes Brahmsot is, aki maga játszotta művei zongoraszólamát.

Hubay 1894-ben feleségül vette Cebrian Róza grófnőt, és ezzel az arisztokrácia is befogadta őt. A tárlóban látható a fiatal pár esküvői képe, valamint számos felvétel lakásukról, családjukról.

A kiállítás földszinti része a legismertebb Hubay-növendékek (Geyer Stefi, Szigeti József, Vecsey Ferenc, Telmányi Emil, Arányi Jelly, Székely Zoltán, Gertler Endre és Zathureczky Ede) mesterükhöz fűződő kapcsolatát mutatja be számos kép, levél, koncertmúsort, újságcikk és zeneműkotta segítségével. Ezek a világhírűvé vált tanítványok majdnem kivétel nélkül mind a Hubay ház fehér zenetermébe jártak képzésre. Ugyanitt tartottak rendszeres időközönként koncerteket, amelyeken világhírű művészek léptek fel: Arturo Toscanini, Bruno Walter, Jan Kiepura, Pietro Mascagni, Vincent d'Indy, Fanny Elsta, Richard Strauss, Felix Weingartner, Wilhelm Furtwängler, Yehudi Menuhin, Ruggiero Ricci és sokan mások: diplomaták, arisztokraták, művészek, baarátok. A házi hangversenyek 1925-től az egész világ előtt nyitva álltak, ugyanis a rádió is gyakran közvetítette a koncerteket.

Ismételten hálás köszönetet mondok múzeumi vezetőmnek, Gombos László zenetörténésznek a fárasztó, de percig sem untató vándorlásban.

Nagy Lucia Mária

(Bővebb információ a NUFO INFO 2008. szeptemberi számában olvasható)